

De Geur van Grond

De Geur van Grond

Peter Stinckens

Titel: De Geur van Grond

Auteur: Peter Stinckens

ISBN: 9789465123608

© Peter Stinckens 2024, alle rechten voorbehouden

Inhoud

De Oorlog die nooit was	7
De Geur van Grond	25
De Graal	77
1983	99
Zondagsrust	111
Een Mens als geen Ander	135
De Man die zijn Geduld verloor	175
De Roekeloze Lente	191

De Oorlog die nooit was

Voor Gabriel

In een slaperig dorpje, omringd door glooiende bergen die in de middagzon glommen als dof goud, leefde een man genaamd Eladio Montoya. Eladio was een kleine, sombere man met een smal gezicht en handen die door de jaren heen waren uitgedroogd en gerimpeld van het werken op het land. Hij was een boer, net als zijn vader en grootvader vóór hem. Elke dag groef hij de aarde om en ploegde hij de velden onder een felle zon die de ziel leek te willen uitpersen van ieder die haar uitdaging aanging. Zijn oogst was altijd net genoeg om te overleven, nooit meer.

Zijn huis was eenvoudig, gemaakt van gebarsten adobe, en zijn leven nog eenvoudiger. Hij had geen dromen van luxe of rijkdom. Zijn tevredenheid lag in de zekerheid van elke dag, de ritmes van het veld, en de stilte van de avonden, waarin alleen de wind en de verre kreten van vogels zijn gezelschap waren. Eladio had geleerd niet te verlangen naar meer dan wat de aarde hem wilde geven, want het was altijd weinig.

Maar op een dag veranderde alles. Een glanzende zwarte auto rolde het dorp binnen als een teken van een andere wereld, en aan de rand van het dorp werd een groot huis gebouwd, wit en fonkelend als iets uit een tijdschrift dat

Eladio nooit had gelezen. De nieuwe bewoner was Enrique Valdivia, een jonge man die iedereen vertelde dat hij zijn fortuin had gemaakt in de stad, in zaken die Eladio niet kon begrijpen, noch interesseerde hem dat.

Enrique was het tegenovergestelde van Eladio. Hij was jong, vol energie en ambitie, en leek de wereld voor zich te hebben gewonnen zonder dat hij ooit zijn handen vuil had hoeven maken. Hij lachte luid, droeg kostuums die glinsterden in de zon, en reed in auto's die sneller waren dan een paard ooit had kunnen lopen. Elke avond kwamen er vrienden uit de stad om te feesten in zijn huis, waarvan de lichten tot diep in de nacht brandden, alsof ze de sterren zelf uitdagen.

Aanvankelijk viel het Eladio niet op, maar al snel begon het gefluister in het dorp over de extravagantie van zijn nieuwe buurman hem te bereiken. Terwijl hij ploeterde op zijn veld, zwoegend onder de meedogenloze zon, zag hij vanuit zijn ooghoeken hoe Enrique lui in zijn tuin zat, met een glas dure wijn in de hand, pratend en lachend met vrienden. Iets begon in Eladio's borst te knagen – een gevoel dat hij nooit eerder had gekend. Het was geen afgunst, maar een bitterheid, een wrok die hij niet onder woorden kon brengen.

Toen het weer omsloeg en de oogst van Eladio mislukte door een zware storm, brak er iets in hem. Terwijl hij zijn velden bekeek, die nu een modderige massa waren, zag hij hoe Enrique's huis er nog altijd ongeschonden stond, glinsterend in de middagzon, onaangetaast door de ellende die de rest van het dorp had getroffen. Eladio voelde een koude golf door zijn aderen stromen. Hij werkte zijn hele leven, ploeterde en zwoegde, en toch stond hij nu met lege handen. Enrique, de jonge rijkeling, had niets hoeven

doen behalve bestaan. Wat meer was er nodig om dit gebarsten gevoel van onrecht te rechtvaardigen?

In de dagen die volgden, vermeed Eladio zijn buurman zo goed hij kon. Maar zijn gedachten dwaalden steeds weer af naar het witte huis naast hem. Het geluid van lachen dat elke avond uit de villa kwam, sneed door de stilte van zijn eenzame avonden. Eladio begon meer en meer op zijn erf rond te dwalen, met ogen die gevuld waren met een duistere, verzwegen haat.

Op een avond, toen de maan vol aan de hemel stond, kroop Eladio stilletjes naar de rand van zijn veld, waar het land van Enrique begon. Hij zag de lichten in de villa branden, het geluid van muziek en gelach dat door de lucht zweefde. Zijn ogen waren nu koud, zijn handen balden zich tot vuisten. Terwijl hij daar stond, voelde hij de wereld om hem heen kleiner worden, zich samendrukkend als een gevangenis waaruit hij niet kon ontsnappen. Enrique's rijkdom en zorgeloze bestaan leken een belediging voor alles wat Eladio's leven vertegenwoordigde. Het schokte hem tot in het diepst van zijn ziel.

De dagen gingen voorbij, en de bitterheid in Eladio groeide. Hij at nauwelijks, sliep slecht, en zijn werk op het veld werd nalatig. En dan, op een nacht, gebeurde er iets wat niemand in het dorp had verwacht. Het grote witte huis van Enrique, het symbool van zijn rijkdom en succes, stond in lichterlaaie. De vlammen likten aan de hemel, verlichtten de nacht en bedekten de sterren. Het hele dorp stond versteld, behalve Eladio. Hij stond in de schaduw van zijn eigen huis, toekijkend met lege ogen.

De volgende ochtend vond men Enrique, zittend op de as van wat eens zijn huis was. Maar er was geen woede of verdriet in zijn ogen. Integendeel, hij glimlachte alsof hij een geheim wist dat niemand anders kende. Toen men hem vroeg hoe hij zich voelde na alles wat hij had verloren, zei hij slechts: "Het is maar steen en hout. De rest komt altijd weer terug."

En voor het eerst, voelde Eladio niet de voldoening waar hij op had gehoopt. De as van het grote huis leek de as van zijn eigen ziel te zijn geworden, en hij besepte dat, hoewel hij het huis had zien branden, het vuur in hemzelf nooit zou doven. Dat zijn wrokkigheid schel afstak tegen Enrique's nonchalance over het lot van de villa, laaide het vuur enkel op.

Enrique Valdivia, de man wiens huis in een nacht van vurige wraak in as was veranderd, verdween niet zoals de dorpelingen hadden verwacht. Binnen een week had hij bouwvakkers ingehuurd, en al snel klonk het geluid van hamers en zagen door de ochtendstilte van het dorp. Waar eens de ruïnes van zijn witte villa stonden, rees nu een nieuw huis op, nog groter en weelderiger dan het vorige. De dorpelingen mompelden dat Enrique geen enkel teken van verlies of berouw had getoond, alsof hij door de brand niets van waarde was kwijtgeraakt.

Eladio Montoya, die in stilte had toegezien hoe het vuur de villa had verslonden, voelde zijn binnenste opnieuw gevuld worden met een doffe woede. Hij had gehoopt dat de brand een einde zou maken aan Enrique's arrogantie en hem zou dwingen het dorp te verlaten, maar in plaats daarvan keerde de jonge rijkeling sterker terug, met een

huis dat nog meer schitterde in de zon dan voorheen. Het was alsof de wereld lachte om Eladio's lijden.

En toen gebeurde het onvermijdelijke. Op een late middag, toen Eladio over zijn droge, barstende akkers staarde, zag hij hoe Enrique langs kwam rijden in een nieuwe auto, rood als de avondzon. Enrique zwaaide vrolijk naar Eladio, alsof hij een oude vriend begroette, maar voor Eladio was het een grimmige herinnering aan zijn eigen falen. De rijkdom van de jonge man leek te groeien met elke ademhaling, terwijl Eladio's eigen leven steeds verder wegzonk in de armoede.

Die nacht, in zijn eenvoudige bed, voelde Eladio de duisternis die zich in zijn hart had verzameld, als een dof kloppend gezwel. Hij wist dat hij iets moest doen, iets kleins, iets om Enrique te laten voelen wat hij zelf al die jaren had gevoeld. Het zou geen grote actie zijn—geen brand meer, geen openlijke agressie—maar iets sluips, iets dat aan hem zou gaan knagen zoals hij aan Eladio zijn ziel had geknaagd.

De volgende ochtend, voordat de zon opkwam, sloop Eladio naar Enrique's nieuwe tuin. Daar, onder de afleiding van de ochtendschemer, knipte hij de bloemen die de tuin sierden – prachtige exotische bloemen die Enrique speciaal had laten overkomen. Eladio glimlachte zuur terwijl hij de steeltjes doorhakte, wetend dat het verlies van deze schoonheid een kleine, maar kostbare slag zou zijn.

Toen Enrique die ochtend naar buiten kwam, stond hij versteld. Zijn bloemen waren weg, afgeknipt, niets anders dan stompjes in de grond achterlatend. Maar in plaats van woede, verscheen er een frons van verwarring op zijn

gezicht. Hij haalde zijn schouders op, gaf zijn tuinman opdracht nieuwe bloemen te planten, en ging verder met zijn dag alsof niets er werkelijk toe deed.

Eladio's ogen vulden zich met donkere voldoening, maar die bleek van korte duur. De volgende dag was de tuin weer in volle bloei, alsof er nooit iets gebeurd was. Dit frustreerde hem, maar hij weigerde op te geven. Hij begon kleine pesterijen op te zetten, een zaadje van wraak dat langzaam wortel zou schieten.

Hij plaatste scherpe stenen onder Enrique's wagenwielen, zodat de banden lek raakten. Hij gooide een handvol aarde in de fontein in zijn tuin, zodat het water troebel en vuil werd. Hij gooide 's nachts stilletjes takken over de hekken, waardoor de nieuwe tuin voortdurend rommelig leek. Geen van deze daden was groot of spectaculair, maar in Eladio's ogen waren ze als kleine steken in Enrique's perfecte wereld.

Maar tot zijn ergernis merkte Eladio al snel dat zijn wraakacties nauwelijks effect hadden. Enrique bleef dezelfde stralende, onaantastbare figuur die hij altijd was geweest. De banden van zijn auto werden gerepareerd, de fontein werd schoongemaakt, de takken werden weggehaald. Elk teken van sabotage werd eenvoudigweg opgelost zonder dat Enrique ooit echt verstoord leek. Het leek alsof zijn rijkdom en onverschilligheid een muur van glas rond hem hadden opgetrokken, ondoordringbaar voor Eladio's pogingen hem te raken.

Op een dag, terwijl Eladio aan de rand van zijn akker stond, zag hij Enrique opnieuw. Deze keer liep Enrique over het erf, stil en alleen, zonder vrienden of muziek om hem heen. Hij stopte plotseling, draaide zich om en keek

Eladio recht in de ogen. Een trage glimlach trok over zijn lippen, en hij riep zonder enige boosheid in zijn stem: "Eladio, als je wat bloemen wilt, zeg het dan gewoon. Je hoeft ze niet 's nachts te komen plukken!"

Eladio verstijfde, zijn adem stakte in zijn keel. De toon van Enrique was vriendelijk, maar er zat een scherpte in die zijn trots doorboorde. Enrique wist het, al die tijd had hij geweten wat er gebeurde, en toch had hij nooit iets gezegd, nooit gereageerd. De gedachte dat zijn kleine wraakacties niets meer waren dan een flauwe grap voor de rijke jongeman, vulde Eladio met een diepe, verterende schaamte.

Zo bleef Eladio gevangen in zijn eigen nederlaag, terwijl de villa van Enrique opnieuw glinsterde onder de zon— onverschillig, onaantastbaar en schijnbaar eeuwig bleef staan.

De lucht boven het dorp was zwaar en stil, alsof de wolken zelf hun adem inhielden. Eladio Montoya zat op de veranda van zijn vervallen huis, zijn blik strak op de bergen gericht. Het was dagen geleden sinds hij zijn laatste poging tot wraak had opgegeven, en sindsdien was er iets veranderd in de sfeer van het dorp. Het was moeilijk te benoemen, alsof de lucht zelf dikker was geworden, doordrongen van een onzichtbare kracht die hij niet kon begrijpen.

De dagen trokken traag voorbij, maar Eladio voelde zich steeds meer buitengesloten, alsof de wereld om hem heen langzaam maar zeker van hem weggleed. Het was een ondefinieerbare verandering, een gevoel dat als een

schaduw achter hem aan leek te sluipen. Eerst waren het de kleine dingen: de geur van de aarde onder zijn voeten die scherper leek, de wind die aan zijn huid trok als koude vingers, en het plotselinge gefluister van de dorpelingen die stilviel zodra hij in de buurt kwam.

Eladio begon te merken dat mensen hem vermeden. De slager die hem altijd vriendelijk begroette, keek nu haastig de andere kant op als hij de straat overstak. Kinderen die vroeger zonder nadenken langs zijn erf renden, weken nu om alsof zijn huis besmet was. Hij hoorde gefluister, een zacht gemompel van stemmen die hij nooit kon vatten, maar het voelde alsof zijn naam er altijd tussen zweefde, onuitgesproken maar aanwezig.

De nachten werden ondraaglijk. In zijn kleine bed, onder het dunne deken dat hem jarenlang had verwarmd, voelde Eladio zich ingesloten, alsof de muren van zijn huis op hem afkwamen. Het voelde kleiner, benauwder, alsof de ruimte waarin hij leefde steeds verder kromp. Hij hoorde geluiden die hij eerder nooit had opgemerkt – het knarsen van hout, het gekraak van de wind in de bomen, voetstappen die er misschien waren, maar misschien ook niet.

Op een avond, toen de maan zich achter donkere wolken verschool, hoorde Eladio het geluid van gefluister buiten zijn raam. Hij sprong uit bed, gooide de deur open en keek uit over het verlaten erf, maar er was niemand te zien. Toch zweefde het gefluister in de lucht, vluchtig en ongrijpbaar. Hij sloot de deur, maar het geluid bleef in zijn oren hangen, als een echo die niet verdween.

De dagen daarna werd de situatie erger. Eladio begon dingen kwijt te raken – zijn hoed, zijn gereedschap, zelfs zijn enige paar schoenen. Ze verdwenen zonder spoor,

alsof ze door de grond waren verzwolgen. Hij zocht tevergeefs, maar alles bleef onvindbaar. Toen hij naar de dorpswinkel ging om nieuwe schoenen te laten maken, weigerde de Juan hem aan te kijken. Hij mompelde iets onverstaanbaars en verdween de werkplaats in, zonder Eladio te helpen. Eladio stond daar, in de drempel van de werkplaats, en voelde voor het eerst dat er iets aan de hand was dat buiten zijn controle lag.

De vage schaduwen in de lucht, de stilte in de stemmen van de dorpsbewoners, de geur van de aarde die sterker werd—alles leek zich tegen hem te keren. Eladio begon zichzelf af te vragen of de wereld een grap met hem uithaalde. Hij dacht aan de dagen van zijn wraakacties tegen Enrique en vroeg zich af of er een onzichtbare prijs was die hij nu moest betalen. Maar zelfs die gedachten leken onscherp, alsof ze geen echte vorm konden aannemen.

En toen gebeurde er iets dat alles in een vreemde schemering dompelde. Op een koude, mistige ochtend, terwijl Eladio op het veld stond, kwam een groep dorpingen naar hem toe. Hun gezichten waren ernstig, maar er was een raadselachtige kalmte in hun ogen. Ze zeiden niets, maar hun aanwezigheid was genoeg. Eladio voelde een beklemming in zijn borst, alsof de lucht om hem heen was verdwenen. Hij opende zijn mond om iets te zeggen, om te vragen wat er aan de hand was, maar de woorden bleven steken in zijn keel.

Ze stonden daar, zwijgend, en keken hem aan alsof hij iets moest begrijpen wat hij niet kon. Eladio keek terug, zijn handen klemmend rond zijn oude schop, zijn ogen zoekend naar een teken, een uitleg, maar er kwam niets.

Het enige wat hij voelde, was een toenemende onrust die diep in zijn botten kroop.

De dagen daarna verdwenen als mist in de ochtendzon. Eladio merkte dat hij steeds vaker vergeetachtig werd, en het voelde alsof de tijd om hem heen in golven bewoog—soms traag en dan weer onverklaarbaar snel. Hij verloor de grip op de dagelijkse dingen: het ploegen van het land, het repareren van zijn hek, zelfs het eten van zijn maaltijden. De wereld had hem opgeslokt in een wolk van onzekerheid, en het enige wat overbleef was het gefluister dat door zijn hoofd bleef razen

Op een dag, terwijl Eladio verdwaasd naar het dorp liep, zag hij Enrique. De jonge man stond in zijn tuin, omringd door vrienden, lachend en vrolijk zoals altijd. Maar er was iets anders aan hem—een flinkerende blik in zijn ogen die Eladio niet eerder had opgemerkt. Enrique keek hem even aan, slechts een fractie van een seconde, en in die blik leek de hele wereld samen te komen. Eladio voelde een huivering door zijn ruggengraat trekken, maar nog voor hij kon reageren, wendde Enrique zich af en ging verder met zijn gesprek, alsof Eladio nooit had bestaan.

En op dat moment beseftte Eladio dat hij misschien nooit had begrepen wat er werkelijk aan de hand was. Maar het was te laat om nog vragen te stellen.

De ochtend dat Eladio Montoya besloot te vluchten, was als elke andere ochtend in het dorp—stil, verzadigd met de geur van de aarde en de koele, vochtig aanvoelende lucht die over de bergen neerdaalde. Maar iets in die stilte

klopte niet. Het was een stilte die op hem drukte, zwaarder dan ooit tevoren. De wereld om hem heen, die hem ooit vertraagd maar vastberaden tegemoetkwam, leek nu elke dag meer te vervagen, alsof het dorp zelf hem uit zijn huis en zijn velden wilde verdrijven.

Die nacht had hij weeral niet geslapen. Elk geluid had zich in zijn geest genesteld: het kraken van het hout onder zijn voeten, het geritsel van bladeren buiten, en dat voortdurende, aanhoudende gefluister dat zijn hoofd vulde met onrustige, duisternis. Hij was ervan overtuigd geraakt dat het dorp tegen hem was, dat iedereen wist wat er gaande was, behalve hijzelf. De onzichtbare kracht die zich om hem had gewikkeld, drukte hem langzaam in de grond. Elke ademhaling werd moeilijker, elke stap een pijnlijk besef van zijn falen. Maar wat dat falen precies was, bleef hem ontsnappen.

Zijn blik dwaalde, in de zeer vroege ochtend, over de heuvels, naar de plek waar het pad zich tussen de bomen slingerde en verdween achter de horizon. Het was het enige deel van de wereld dat hem nog onbekend was. Alles in het dorp—de mensen, de huizen, de geluiden—was besmet door de angst die in hem was gegroeid. De enige ontsnapping leek nu dat pad, dat hem zou wegvoeren van de beklemmende sfeer die hem gevangenield. Weg van de ogen van Enrique, die altijd glimlachten maar nooit echt iets prijsgaven. Weg van de stemmen van de dorpelingen, die stil vielen zodra hij naderde. Hij moest vertrekken voordat de onzichtbare krachten hem definitief zouden verslinden.

Zijn besluit om te vluchten was geen heroïsche daad. Het was een laatste wanhopige poging om zichzelf te redden van iets dat hij niet kon benoemen, maar waarvan hij

zeker wist dat het dichterbij kwam. Hij pakte slechts een tas met wat brood en water, geen afscheid, geen brief, niets wat hem zou verbinden aan het leven dat hij achterliet. Het enige wat hij voelde was de dringende behoefte om te verdwijnen, om het dorp dat hem steeds verder in de schaduw had geduwd, achter zich te laten.

In de vroege schemering, voordat de zon zelfs maar over de heuvels durfde te gluren, begon hij zijn tocht. Hij liep over het stoffige pad met versleten schoenen en een trage, bijna mechanische stap, alsof hij in trance was. De bomen leken zich over hem te buigen, als stille getuigen van zijn vlucht. Hij voelde hun aanwezigheid, alsof ze zich afvroegen waarom hij dacht te kunnen ontsnappen aan wat hem al in zijn greep had.

Terwijl hij verder liep, begon de lucht te veranderen. De frisse ochtendbries werd zwaarder, en de wolken verzamelden zich boven hem, alsof ze samenkwamen om iets te verbergen. Het pad leek eindeloos, de horizon steeds verder weg. De bomen langs de weg leken hem te volgen, alsof ze steeds dichterbij op hem insloten, alsof hij, ongeacht hoeveel hij ook liep, geen meter verder kwam. Zweet parelde op zijn voorhoofd, en zijn ademhaling werd onregelmatig. Maar hij moest blijven lopen. Het was de enige gedachte die nog helder bleef. De enige zekerheid die zijn leven nog kon stutten.

Na uren van zwijgende tocht, terwijl de middagzon hoog boven zijn hoofd brandde, kwam Eladio bij een kruispunt dat hij niet herkende. Twee paden splitsten zich in tegenovergestelde richtingen. Hij stond daar, wankelend, zoekend naar een teken, een hint, iets dat hem vertelde welke kant hij op moest. Maar er was niets. De stilte om hem heen was nu oorverdovend, en het leek alsof de hele

wereld zijn adem inhield. Hij koos willekeurig, sloeg linksaf, en voelde onmiddellijk de gewaarwording dat hij een fout had gemaakt. Toch bleef hij lopen, omdat stoppen nu eenmaal geen optie was.

Na wat uren leek, merkte Eladio iets eigenaardigs. De bomen om hem heen waren veranderd. De lucht was dikker geworden, zwaar met vocht en geur van aarde, en het pad onder zijn voeten was modderig, alsof er een onzichtbare regen was gevallen. Maar het was niet de regen die hem verontrustte; het was de omgeving zelf, die langzaam veranderde in iets wat hij niet herkende. De bomen waren niet langer de bekende ceder- en pijnbomen van het platteland. Hun takken leken zich als vingers naar hem uit te strekken, hun schors leek te ademen, en de bladeren fluisterden in een taal die hij niet kon verstaan.

Zijn hart bonkte in zijn borst terwijl hij door de modderige grond stapte. Hij probeerde terug te keren naar het pad, maar toen hij zich omdraaide, merkte hij dat het pad verdwenen was. De bomen stonden nu als een muur om hem heen, en hij voelde dat hij steeds verder naar binnen werd gezogen in een wereld die hem niet wilde loslaten. Hij probeerde te rennen, zijn benen bevroren bijna in de kleverige aarde, maar elke stap bracht hem dieper in de duisternis.

De hemel boven hem verduisterde, ondanks het feit dat het nog midden op de dag moest zijn. En toen, zonder waarschuwing, hoorde hij het opnieuw: het gefluister. Maar deze keer was het niet veraf of vluchtig. Het was dichtbij, heel dichtbij, alsof de stemmen uit de lucht zelf kwamen. Hij kon ze niet onderscheiden, maar ze lachten, of huilde ze? Eladio kon het niet zeggen. Zijn voeten begaven het, en hij zakte in de modder, snakkend naar

adem, omringd door geluiden die geen mens ooit zou moeten horen.

Toen hij zijn ogen opende, vond hij zichzelf terug in het dorp. Het was alsof hij nooit was vertrokken. De velden, de bomen, zijn huis – alles was zoals het altijd was geweest. Maar er was iets anders. De lucht was helder, en de zon scheen zoals op elke andere dag, maar Eladio voelde een onverklaarbare kilte in zijn botten, een leegte die hij niet kon plaatsen. De dorpelingen liepen langs hem heen zonder hem aan te kijken. Enrique's huis stond er nog, verder op de baan, fonkelend in de zon, onaangetast.

Eladio wist niet of hij ooit werkelijk was vertrokken. Of hij ooit had geprobeerd te vluchten, of dat de kracht die hem nu in zijn greep hield hem gewoon had teruggebracht, alsof hij nooit een keuze had gehad. Het dorp, dat eens zijn wereld was geweest, voelde nu als een kooi waarvan de muren onzichtbaar maar alom aanwezig waren.

En de bomen aan de rand van het dorp leken te fluisteren, net als de wind die door de straten gleed, zacht maar onontkoombaar.

Eladio Montoya had zichzelf in de loop der maanden steeds verder teruggetrokken, opgesloten in zijn eigen donkere gedachten. De dagen waren eentonig geworden, doordrenkt met stil verdriet en een groeiend besef dat zijn wraak niets had opgeleverd. Elke poging om Enrique te schaden had in het niets opgelost, zoals druppels die verdwijnen in de hete zandgrond. De jongeman was onaangetast gebleven, alsof hij ondoordringbaar was voor